
**ANARŞİK DÜZENDEN ULUSLARARASI TOPLUMA DOĞRU YOL
ALAN DÜNYADA BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN ROLÜ**

---

*The Role of the United Nations Towards a World of International
Community from Anarchic Order*

Naim ARIKANOĞLU*

Özet

Uluslararası ilişkilerin tarih içindeki seyri önemli ölçüde farklılıklar göstererek gelişmiştir. Önceleri devletlerarası ilişkileri sadece savaşlar ve ticaret belirlerken, modern zamanlara doğru savaşların dışında başka faktörler de ilişkileri belirlemeye başlamıştır. Ancak bu ilişkileri belirleyen mutlak bir otoritenin olmaması ve ortaya çıkan kuralları galip devletlerin belirlemesi gibi durumlar günümüz dünyasında etkinliğini yitirmeye başlamıştır. Karşılıklı iletişim ve etkileşim sonucunda ortaya çıkmaya başlayan uluslararası toplum, kendi devamlılığını sağlamak amacıyla ahlaki ve hukuki bir takım kurallar da koymaya başlamıştır. Bu bağlamda ele alınabilecek örneklerden bir tanesi de Birleşmiş Milletlerdir. Misyon itibariyle savaşları engellemek, barışı sağlamak ve onu daimi hale getirmek için kurulmuş olan bu yapı, her ne kadar bazı alanlarda yetersiz olsa da uluslararası toplumun oluşmaya başladığına ve anarşik bir yapıdan düzenli bir yapıya yol alınmaya çalışıldığına dair önemli bir örnek teşkil etmektedir. Uluslararası toplumu irdeleyen fikir akımları, meseleye değişik yönleriyle yaklaşmış ve değişen bu durumu izah etme çabasına girmişlerdir. Bu bağlamda İngiliz Okulu bu akımlara önemli bir örnek teşkil etmektedir. Bu çalışmanın amacı İngiliz Okulunun ortaya attığı uluslararası toplum bağlamında Birleşmiş Milletlerin rolünü incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Anarşi, Uluslararası Toplum, Birleşmiş Milletler, İngiliz Okulu

Abstract

International relations' coursein history significantly has developed by differing.In the beginning, while only wars and commerce determined international relations,over modern times,exceptfor wars,other factos also began to determine international relations.However , such a condition that not being absoulate authory and being determined emerging rules by victorious states has begun to disapppear being effective in today's World.As a result of

mutual relation and interaction,international society begining to emerge has started to lay down moral and legal rules for providing it's sustain.The United Nations is one of the examples relating this situation.UN which was founded for the mission of to prevent wars,establish peace and male permanent. No matter how not being efficient in some areas,is important example relating to being to comprise and try proceeding from anarchy to ordered structure,inovement of idea ,which is examining international society,has approached with different direction to issue and has attempt to try get across this changing situation.In that case ,English school is an example of movement.This study's aim to examine The United Nations' role which English school throw out.

Key words: Anarchy, International Society, The United Nations, English School.

Giriş

Uluslararası ilişkilerin doğasını anlama çabası insanları bu konu üzerinde sürekli olarak düşünmeye itmiştir. Bu doğayı anlamlandırmanın en zor taraflarından biri de bir zaman diliminde gözlemlenenin başka bir zaman dilimine uygun düşmemesi ve her an değişime açık olmasıdır. İç politikayı belirleyen aktörlerin genelde dış politikayı da belirlemede önemli roller üstlendiği mevcut dünya sistemi içinde, uluslararası ilişkileri iç politikadan çok daha karmaşık yapan başat olgulardan bir tanesi ise, iç politikanın belirlenmiş hukuk kuralları içerisinde ve bir siyasi iradenin kontrolünde yürümesidir. Oysaki uluslararası ilişkilerde böyle başat bir aktör hukuk kuralları çerçevesinde yetkilerle donatılmış halde bulunmadığı gibi, ilişkileri her zaman yönlendirecek önceden belirlenmiş kurallar da bulunmamaktadır.

Eski zamanlarda uluslararası ilişkilerde ortaya çıkan problemlerin modern zamanlara göre çok daha az olduğu da söylenebilir. Örneğin, eski çağlarda devletlerarası iletişim hem daha az, hem de ortaya çıkan sorunları çözme yöntemleri belirli kurallar içerisinde cereyan etmekteydi. Özellikle de savaş unsuru belirleyici olmaktadır. Oysaki modern dünyada herkesi ilgilendiren ortak sorunlardan bahsetmek mümkündür. Küresel iklim değişimleri, nükleer çalışmalar, kuraklık gibi faktörler uluslararası alanı ilgilendirmesinin yanında, enerji sorunu gibi konular bölgesel bazda ortaya çıksa bile uluslararası sistemi tümüyle etkileyebilmektedir.

Bunun yanında hükümler hakkının saklı kalmasını isteyen devletler, kendilerinin üstünde bir otoritenin varlığına da sıcak bakmayınca herkesi bağlayacak kuralların ortaya konulması oldukça zorlaşmaktadır. Ancak

bununla birlikte bazı ortak çıkarların bulunması devletleri beraber hareket etmeye de teşvik edici olmuştur. Bu durumda ortaya çıkan ve kırılğan olarak nitelenebilecek uluslararası yapının içinde bazı faktörleri de korumak gerekmektedir. Bunlardan ilki, birbirinden farklı hükümlanlık alanları olan devletlerin varlığını bir çoğulcu yapı içinde kabul edip, uluslararası toplumun varlığını devam ettirmek için asgari de olsa bazı müşterekler üzerinde anlaşılabilir zeminin varlığını muhafaza etmek olmalıdır. İkincisi, her bir devletin bağımsızlığının korunması, üçüncüsü ise devletlere ve toplumlara yönelmesi muhtemel savaş ve şiddet durumlarının düzenlenmesi gerekmektedir¹.

Ancak diğeri bir problem ise modern dünyada bu kaygılarla ortaya çıkan uluslararası kurumların beklentilere ne oranda cevap verebileceği konusudur. Bu durumda uluslararası yapının daha müreffeh ve adil bir dünya ortaya çıkarmasını beklemektense, çatışmaları en aza indirgeyecek ve insan türünün yeryüzündeki varlığını devam ettirecek bir devamlılığın beklenmesi gerektiği fikrini savunanlar da olmuştur².

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Anarşi

Eski Yunanca kökenli bir kelime olan anarşi sözcüğü, Ortaçağda ile Latince de, XVI. yüzyıldan sonra ise Fransızca'da kullanılmaya başlanmıştır. Liderin olmaması durumu, yönetimi olmayan devlet anlamlarına da gelen anarşi kavramı³, Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise “kargaşa” olarak nitelenmektedir⁴.

Bu kavramın uluslararası ilişkilerdeki anlamı ise merkezi bir otoritenin olmaması durumunda, birçok egemen devletin sistem içinde aktör olarak bulunması durumudur.⁵ Genel olarak uluslararası ilişkiler disiplini ise otorite olarak bir yapının olmaması durumunda ortaya çıkan anarşik durumu

¹ Andrew Hurrell, (2007). On Global Order: Power, Values and the Constitution of International Society. Oxford University Press. Printed in Great Britain. p: 2.

² Andrew Hurrell, 2007, s. 4.

³ <http://www.etymonline.com/index.php?term=anarchy>.

⁴ http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.543ac342956166.0325566

⁵ Alexander Wendt, (1999). Social Theory of International Politics, Cambridge, Cambridge University Press, s.247.

inceleyen bir bilim dalıdır.⁶ Düzenleyici bir aktör olarak üst otoritenin bulunmaması uluslararası ilişkileri bir anarşi düzeyine getirmiş ve kaotik bir ortam oluşturmuştur. Bu da iç siyasetten farklı olarak bağlayıcı kuralların olmaması durumunu ve aktörlerin daha serbest hareket edebilmeleri sonucunu doğurmuştur. Uluslararası ilişkiler disiplini içinde anarşi kavramı o kadar yerleşik bir haldedir ki realist ve neo-realist akımların kuramsal çerçevesi bu kavram etrafında şekillenmiş, liberalizm gibi kuramların da başlangıç noktasını oluşturmuştur. Böylece siyasetin gerçek sorunsalı da ortaya çıkan anarşik durumun düzenlenmesi şeklinde tarif edilmiştir. Ancak bu realist yaklaşım, son dönemlerde birçok eleştiri almış, uluslararası ilişkilerdeki başat yeri de sarsıntıya uğramıştır. Bu yaklaşımlar, uluslararası ilişkileri anarşi ve güç dengesi gibi kavramlarla anlatmaya çalışırken, olayların tarihi seyri içinde ortaya çıkan ve ilişkileri etkileyen yerel ve toplumsal güçlerin etkilerini yok saymışlardır. Bu durumda realist yaklaşımların uluslararası ilişkilerde ortaya çıkan durumlara etki eden tarihi ve toplumsal verileri dikkate almadıklarını, sadece evrensel bir anarşi çerçevesinden baktıkları söylenebilir.⁷

Ancak şunu da belirtmek gerekir ki anarşiyi uluslararası sistemin başat kavramlarından birisi olarak görüp de onun kaçınılmaz ve daimi olma özelliğini reddedenler de vardır. Bunların başında İngiliz Okulu'nun kurucularından biri olan Martin Wight gelir. Wight, anarşiye farklı bir bakış açısı getirerek anarşinin tam bir düzensizlik anlamına gelmediğini, sadece ortak bir yönetimin olmaması durumu olarak açıklamıştır.⁸

Uluslararası Toplum

Ortak çıkar ve değerlerinin farkında olan bir gurup devletin, kendilerini belirli kurallara bağlı hissettikleri ve bu bağlamda ortak kurumlar etrafında konumlandıkları topluluk şeklinde tarif edilebilir.⁹ Bu durumda uluslararası toplumun bir parçası olan devletlerin, birbirlerine karşı belirli kurallar çerçevesinde sorumlulukları olduğu gibi, bazı değer yargıları etrafında diğerlerinin meşru isteklerini de kabul etmek durumundadırlar.

⁶ Faruk Yalvaç, "Uluslararası İlişkiler Kuramında Anarşi Söylemi", Uluslararası İlişkiler, Cilt 8, Sayı 29 (Bahar 2011). s. 72.

⁷ Yalvaç, 2011, s. 73-74.

⁸ Balkan Devlen, ve Özgür Özdamar, (2010), "Uluslararası İlişkilerde İngiliz Okulu Kuramı: Kökenleri, Kavramları ve Tartışmaları", Uluslararası İlişkiler, Cilt 7, Sayı 25, s. 49.

⁹ Hedley Bull, (2002). The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics. Palgrave Publishing. Printed in China. s. 13.

Örneğın, her devlet kendi hükümlanlık alanının diğerleri tarafından kabullenilmesini ister. Uluslararası toplumun, ortak değer yargıları ve ortak çıkarlar etrafında şekillendiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bunun da neticesi olarak bazı kurumlar etrafında şekillenmeler olacaktır. Örneğın uluslararası hukuk, diplomasi, uluslararası organizasyonlar ve savaş hukuku gibi.

Modern devlet sistemleri üzerine fikir üreten üç ana geleneğı görmek mümkündür. Hobbes'a dayandırılan realist gelenekte uluslararası politika, bir savaş durumu olarak ele alınmıştır. Kantçı gelenekte, uluslararası politikaya bakış bütün insanlığın ortak bir topluma dönüşeceği şeklindedir. Grotiusçu görüş ise uluslararası ilişkilerin bir uluslararası toplum içinde ortaya çıktığını ifade etmektedir. Bu görüşlerin bakış açıları ele alındığında her birisinin uluslararası ilişkilerin farklı bir yönünü öne çıkardıkları görülmektedir. Hobbesçu görüşe göre uluslararası ilişkiler bir savaş ve mücadele alanı olarak görülmektedir. Devletlerarasında bir savaş halinin sürekli olarak devamlılığı ve her birinin çıkarlarının diğerleriyle çatıştığı bir alan olarak görülmüştür. Barış zamanları ise savaştan kalan zamanda bir kendine gelme ve gelecek savaşa hazırlanma şekli olarak ortaya çıkmaktadır. Bir devlet diğerine karşı çıkarlarını korurken herhangi bir ahlaki veya hukuki sınırlama dâhilinde değildir. Eğer böyle ahlaki ve hukuki bir amaç güdülecekse, bu sadece iç politikada geçerli olabilir. Uluslararası hukukta bir boşluk olduğu için her devlet kendince veya diğerine hükmedebildiği kadarıyla bu kuralları koyabilmektedir.¹⁰

Bu görüş uluslararası ilişkilerde bir kutbu temsil ederken, Kantçı görüş de diğer bir kutupta bulunmaktadır denilebilir. Kantçı görüş bu ilişkilerin orta noktasına çatışmayı değil, devletlerin birbirleriyle olan sosyal ilişkilerini koymaktadır. Şöyle ki bir toplum içindeki insanlar nasıl birbirleriyle sosyal ilişkiler geliştirebiliyorlarsa devletler de aynı sosyal ilişkiyi gerçekleştirebilirler. Bu durum aktif olarak varlığını devam ettirmese de potansiyel olarak doğasında bunu barındırmaktadır. İnsanların çıkarları birbiriyle bir şekilde ortaklık arz ettiği gibi, devletlerin de çıkarları birbiriyle ortaklık göstermektedir. Sadece savaş hali devletleri yönetenler arasında çıkabilmekte bu da geçici bir duruma işaret etmektedir. Bu görüşe göre uluslararası ilişkilerde devletleri sınırlayan ahlaki kurallar vardır. Bu kurallar beraber bir dünyada var olma veya beraber hareket etmeden ortaya çıkacak

¹⁰ Bull, 2002, s. 15-20.

kurallar değildir. Bu kurallar, kozmopolit bir toplumun ortaya çıkmasıyla birlikte insanlık üzerinde etki etmeye başlayacaktır. Bu durum uluslararası ilişkilerin temel gerçeği olmanın yanında varılacak en yüksek bir ahlaki değer olarak da ele alınmaktadır. Böyle bir insanlık toplumuna doğru giderken beraber hareket etmeyi gerektiren kurallar ve ahlak örgüleri terk edilebilir. Sadece bu yüksek amaca hizmet ediyorsa yaşamlarına izin verilmelidir.

Bu iki görüşün arasında yer alan anlayış ise Grotiusçu görüştür. Buna göre uluslararası politika devletler toplumu ve uluslararası toplumun her ikisini de barındırmaktadır. Hobbesçu düşüncede uluslararası ilişkilerde ki merkezi kavramın çatışma olduğu yukarıda ifade edilmişti. Grotiusçu gelenek ise bunun tamamen doğru olduğu fikrine karşı çıkmaktadır. Çünkü her ne olursa olsun devletlerarası ilişkilerde onları mütemediyen çatışmadan alıkoyacak birtakım kurallar ve kurumlar bulunmaktadır. Ancak bu noktada bir konuda Kantçı gelenekten çok Hobbesçu geleneğe daha yakın durduğu bir yer vardır. Şöyle ki, nihayetinde uluslararası ilişkileri şekillendiren ve ona yön veren merkezi güç devletlerdir. Uluslararası toplumun üyeleri fertler değil, devletlerdir. Hâlbuki Kantçı görüş bununla uyuşmamaktadır. Uluslararası ilişkilerde ne bütünüyle çatışma ne de bütünüyle çıkarların uyuşması söz konusudur. Devletlerarasında çatışmanın yanında birbiriyle olan ticari, ekonomik ve sosyal bağlar bu ilişkilere yeni boyutlar katmıştır. Böylece devletler kendilerinin oluşturdukları kurallar ve kavramlarla sınırlandırılmaktadırlar. Birlikte var olmanın ve beraber yaşamının gereklilikleri devletleri anlaşmaya itmektir.¹¹

İngiliz Okulu

Realizm, 1940'lardan sonra yaklaşık otuz yıl boyunca uluslararası ilişkiler alanında etkisini göstermiştir. Daha sonra liberal etkilerle de bir süre devam ettikten sonra, uluslararası ilişkilerin toplumsal yönünü daha çok işlenmeye başlamış, bu minval üzere İngiliz Okuluna olan ilgi de artmıştır. İngiliz Okulunu farklı kılan yönü ise yukarıda bahsi geçen üç geleneği de sentezleme başarısı göstermiş olmasıdır. Dolayısıyla modern dünyada cereyan eden uluslararası ilişkilerin hem normatif hem de analitik yönlerine ışık tutar konuma gelmiştir. Ayrıca bu okulun en önemli yönlerinden birisi de uluslararası ilişkiler yazınına “uluslararası toplum” kavramını kazandırmış olmasıdır.¹²

¹¹Bull, 2002, s. 23-26.

¹²Devlen, 2011, s. 44.

Anarşik Düzendan Uluslararası Topluma Doğru Yol Alan Dünyada Birleşmiş Milletlerin Rolü

Bu okul II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere’de ortaya çıkmış bir akımdır. En önemli siması ise Martin Wight isimli akademisyendir. Wight’ın Londra İktisat Okulu’nda verdiği dersler uluslararası ilişkiler öğrencilerinin dikkatini çekmiştir. Daha sonra Wight’ın ölümünün ardından bu verilen eserleri düzenleyen ve kuramsallaştıran Hedley Bull olmuştur. İngiliz Okulu terimi 1980’lere kadar bu akademisyenler tarafından kullanılmıştır.

Bu okulun en önemli yönü ise, diğer kuramların ortaya attıklarını sentezleyerek kullanan eklektik bir yapıda olmasıdır İnsan topluluklarının uluslararası ilişkiler alanında yerine göre Kantçı yerine göre ise Hobbesçu davranışlar geliştirdiğini ifade etmiştir. Ancak İngiliz Okulunun bütün bunların ötesinde Grotiusçu akılcı yaklaşıma daha yakın durduğu söylenebilir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu yaklaşım uluslararası ilişkilerde ne tam bir çatışma halini ne de çıkarların tam uyuşabileceğini kabul etmiştir. Bu okulun diğer bir özelliği ise uluslararası ilişkileri belirleyen temel aktörün devlet olduğu fikridir. Uluslararası siyaset son tahlilde devletlerin birbiriyle olan etkileşiminin sonucu olarak ortaya çıkar. Devletlerin dikkat çekilmesi gereken önemli özelliği sürekli açık ve sınırları belirsiz bir sistem içerisinde bulunmalarıdır. Bu noktada devletlerin yapısı sürekli olarak değişkenlik arz etmekte, dolayısıyla içinde bulunduğu zaman diliminde o günkü şartlara göre sistem içerisinde aktif rol alabilmektedir.

Bu okulun tartıştığı önemli konulardan birisi ise uluslararası sistemin nasıl olup da uluslararası topluma dönüştüğü meselesidir. Ortak amaçlar, çıkarlar, beklentiler ve kuralların uluslararası bir toplumu oluşturmaya yetip yetmeyeceği çokça tartışılmıştır. Özellikle Martin Wight, din faktörünü uluslararası ilişkilerin önemli bir parçası olarak görmüş ve ortak bir kültür olmadan safi kurallar bütünü ve hukukun ortak bir toplumu meydana getirmeyeceğini iddia etmiştir.

Bu okulun uluslararası ilişkiler alanında kendine bir yol gösterici olarak tanımladığı bazı argümanları vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1) Uluslararası ilişkilerde başat oyuncular egemen olan devletlerdir.
- 2) Uluslararası ilişkilerde birden fazla devlet birbiriyle ilişki içerisine girmişse ve birbirlerine etki edebilmişlerse burada bir devletler sistemi var demektir.

3) Uluslararası sistem doğası gereği anarşiktir. Bu kelimenin burada kullanılan manası ise bütün devletleri bağlayan ortak bir hükümetin olmamasıdır.

4) Uluslararası sistem içerisinde devletlerin kendilerini ortak çıkarlar ve değerler çerçevesinde sınırladıkları ve ortak kurumlarına riayet ettikleri bir uluslararası toplum vardır.

Buradaki İngiliz okuluna has olan uluslararası toplum kavramı, devlet adamlarının kendi devletlerinde var saydıkları bir güçle hareket ederek adalet ve doğruluğu tamamen yok saydıkları anlayışını reddetmiştir. Uluslararası ilişkilerde çatışmaların olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Ancak çatışmanın yanında uluslararası sistemde diplomasi, uluslararası hukuk ve uluslararası örgütlerin de önemli ölçüde etkileri vardır. Uluslararası toplum, diğer toplumlara göre daha kapsayıcı olduğu için onlara benzemez. Bu bağlamda birbirleriyle ilişki içerisinde olan, kendilerini bazı kurallar ve örgütlerin sınırlandırdığını ve belirli ahlak kurallarının kendilerine yön verdiğini düşünen devletler uluslararası toplumu ortaya çıkarmıştır¹³.

2. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

Kuruluşa götüren süreç

Birinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan olumsuz durum, devletlerarası küresel bir örgütlenmeye olan ihtiyacı da arttırmıştır. Uluslararası barış ve güvenliği sağlayıp, milletlerarası sosyal, kültürel, ekonomik ve insani ilişkilerde işbirliği yapmak amacıyla Milletler Cemiyeti sözleşmesi 18 Ocak 1919 yılında Amerika Başkanı Woodrow Wilson tarafından Paris Barış Konferansı'nda açıklanmıştır. Cemiyet, genel anlamda galip gelen devletlerarasında oluşturulmuş bir örgüttür. Almanya'nın tekrar eski gücüne kavuşup kendi hegemonik yapılarına başkaldırmasını istemeyen İngiltere ve Fransa gibi ülkeler, genel ilkelerine karar verdikleri antlaşmaların detaylarının görüşmesi işlemlerini komisyonlara havale ederek Almanya ile Versailles Antlaşması'nın yolunu açmışlardır. 28 Haziran 1919 tarihinde imzalanan antlaşmanın ilk bölümü Milletler Cemiyeti'nin kuruluşu ile ilgilidir. Nitekim o günkü Türk Devleti ile yapılan Sevres Antlaşması'nın da ilk bölümü aynı şekildedir. Yenilen diğer devletlerle de aynı şekilde antlaşmalar yapılmış, bu devletlere çok ağır barış şartları dikte ettirilmiştir.

¹³Devlen, 2011, s. 45-50.

Anarşik Düzendan Uluslararası Topluma Doğru Yol Alan Dünyada Birleşmiş
Milletlerin Rolü

Bununla beraber oluşturulmak istenen yeni düzen, Milletler Cemiyetinin kabul ettirilmesiyle perçinlenmek istenmiş, böylece barışın geleceği umulmuştur.¹⁴

Bu antlaşmalardan sonra galip devletler mevcut statükonun korunmasını hem hukuk yoluyla temin etme yoluna gitmiş, hem de rakip devletleri bir daha mevcut dengeleri değiştiremeyecekleri bir konuma getirmek istemişlerdir.¹⁵ Ancak durum sadece mağlup devletlerin bertaraf edilmesiyle kalmamış, sonrasında İtalya da istediğini alamamış ve menfaatleri çatışmıştır.¹⁶ Öyle ki sonrasında Kurtuluş Savaşı esnasında Türkiye'ye silah bile satacaktır.¹⁷ Antlaşmalar imzalanıp Fransa'nın ve özellikle de İngiltere'nin istediklerini almalarından sonra II. Dünya Savaşı'na kadar durumdan memnun olan ülkeler statükoculuğu benimsemişler ve mevcut durumun barış hali olduğunu iddia edip kendi durumlarını meşrulaştırmışlardır. Oysaki diğer tarafta revizyonist politikalar güden Almanya ve İtalya ise dünya egemenliği kavgasında kendilerine yer istemeye başlamışlardır.¹⁸

Görüldüğü üzere İngiltere ve Fransa, her ne kadar demokratik ve barışçıl devletler olarak kendilerini göstermek isteseler de, kurdukları statüko ve hegonomik yapılarını korumak istemeleri gelecek felaketlerin de habercisi olmuştur.

Görüldüğü üzere Birleşmiş Milletleri kurulmaya götüren süreçte uluslararası toplumda öngörülen çatışma hali, çıkar kavgası ve hukuki boşluklar gibi olumsuz durumlar mevcutken, uluslararası toplumu oluşturmaya ve barışı devamlı kılmaya yönelik çalışmalar da mevcuttu. Yirminci yüzyılda ortaya çıkan iki büyük savaş, bir taraftan Hobbesçu realizmi beslerken, diğer taraftan da Cemiyet-i Akvam ve Birleşmiş Milletler gibi kurumlarla Kantçı bir ortak değer ve kurallar bütününe otaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.¹⁹

¹⁴Fahir Armaoğlu, (2007). 20. Yüzyıl siyasi Tarihi, Alkım Yayınevi, İstanbul, s. 237-244.

¹⁵Armaoğlu, 2007, s. 238.

¹⁶Taha Akyol, (2008). Ama Hangi Atatürk, Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık, İstanbul, s. 38.

¹⁷ Akyol, 2008, s. 235.

¹⁸Baskın Oran,(2012). Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar, İletişim Yayınları, İstanbul, s. 46.

¹⁹Bull, 2002, s.36.

Burada İngiltere ve özellikle de Fransa, tarihi süreç içinde hem kendilerine hegemonik bir rakip çıkmasını engellemek, hem de son dönemde Almanya tarafından gerçekleştirilen taarruzlarla birlikte yaşadıkları büyük yıkımları bir daha yaşamamak için uluslararası toplumu, tümüyle bağlayacak kurumları kurmaya çalışmışlardır. Bu olayların dışında bulunan ABD ise yine daha barışçıl ve daha sürdürülebilir bir dünya kurma çabasına girmiştir denilebilir.

Burada altı çizilmesi gerekli olan bir diğer nokta ise yirminci yüzyıla gelindiğinde dünya mirasının biriktirdiği bir uluslararası topluma duyulan ihtiyacın ileri düzeyde olduğudur.²⁰ Çünkü herkesi bağlayacak kurumları oluşturma çabası her halükarda mevcut devletlerde bulunmaktaydı.

Kuruluşu

II. Dünya Savaşı bu şartlar altında revizyonist politikalar güden ve mevcut durumdan memnun olmayan ve önceki dönemden kalan antlaşmalarla çok büyük yüklerin altına giren Almanya'nın Polonya'ya saldırmasıyla başladı. Çok büyük yıkımların meydana geldiği bu savaşta Milletler Cemiyeti'nden de alınan derslerle beraber yine barışı sağlayacak bir durumun ortaya çıkarılması gerekliliği tartışılmaya başlanmıştır. Bu şartlar altında BM'nin kuruluşuna giden yolda önemli bir kilometre taşı Atlantik Bildirisi olmuştur.

Atlantik Bildirisi

Atlantik Bildirisi, II. Dünya Savaşı devam ederken İngiltere başbakanı Churchill ile o tarihte henüz savaşa girmemiş olan Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) başkanı Roosevelt arasında beş gün süren müzakereler sonucunda 14 Ağustos 1941'de yayınladıkları ortak bildirin adıdır. Böylece tarafsızlığını terk eden ABD'nin ön ayak olduğu bu bildiri sekiz maddeden müteşekkildir.

- 1) Savaştan sonra toprak kazanılmayacak,
- 2) İlgili halkın onayı alınmadan toprak değişikliği yapılmayacak,
- 3) Uluslar kendi geleceklerini kendileri belirleyecek,
- 4) Uluslararası işbirliği daha da geliştirilecek,
- 5) Temel hammaddelerden eşit biçimde yararlanılacak,

²⁰Bull, 2002, s. 36.

- 6) İnsanlar korku ve açlıktan kurtarılacak,
- 7) Açık denizlerde ticaret serbest olacak,
- 8) Mihver devletler silahtan arındırılacak ve savaş sonrası topyekûn silahsızlanmaya gidilecek.²¹

Atlantik bildirisinin önemli bir yönü ortak çıkarları korumaya çalışması, çatışma konularını bitirme uğraşı ve herkes tarafından kabullenilecek ahlaki ve hukuki kurallar bütününe ortaya koymaya çalışmasıdır.

ABD'nin savaşa girmesi üzerine Churchill, savaştaki durumu görüşmek üzere, 22 Aralık 1941'de Washington'a gitti. Bu sırada Almanya'ya karşı savaş açan 26 devletin imzasıyla 1 Ocak 1942 tarihinde *Birleşmiş Milletler Demeci* yayınlandı. Bu devletler Atlantik Bildirisi'ndeki ilkeleri aynen kabul etmiş ve zafer elde edilinceye kadar işbirliğine girecekleri noktasında anlaşmışlardır. Böylece savaş sonrası kurulacak olan teşkilatın adımları da atılmaktaydı.²²

1943 yılına gelindiğinde ise İngiltere, ABD, Çin Cumhuriyeti ve SSCB gibi ülkeler, Moskova'da toplanarak bir bildiri daha yayınladılar. Bu bildiride ise uluslararası bir oluşumun zorunluluğu vurgulanmıştır. Bu oluşum barışsever ve egemen ülkelerin eşitliğine dayanacak, aynı zamanda uluslararası barışın temini ve korunması için bütün ülkelere açık olacaktı.²³

Aralık 1943 tarihine gelindiğinde ise Tahran konferansı toplanmış, neticesinde insanlara uygulanan zorbalık, baskı ve esaretlerin üstesinden gelmek için demokratik ülkelerin işbirliği içinde olacağı vurgulanmıştır. 1944 yılında ise BM'nin ileride bir parçası olacak olan Uluslararası Çalışma Örgütü toplanmış, burada yayınlanan bildiride örgütlenme ve ifade hürriyetinin önemi vurgulanmıştır. Yoksullukla mücadele, insanların maddi manevi gelişimine katkı sağlamak ve iş sahalarının açılıp insanların istihdam edilmelerinin önemi belirtilmiştir.²⁴

Daha sonra ABD'nin başkenti Washington'da büyük bir malikâne olan Dumbarton Oaks'ta bir araya gelen Çin, İngiltere, ABD ve SSCB

²¹ Oran, 2012, s. 413.

²² Armaoğlu, 2007, s. 575-576.

²³ Mehmet Hasgüler, Mehmet B. Uludağ, (2012).Devletlerarası ve Hükümetler Dışı Uluslararası Örgütler, Alfa Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, s. 92.

²⁴ Hasgüler ve Uludağ, 2012, s. 93.

temsilcileri görüşmeleri 4 Ekim 1944 tarihinde tamamlayarak diğer taraf ülkelere bir öneri sunmuşlardır. Bu öneride kurulacak olan organizasyonun dört temel biriminden bahsedilmiştir. Buna göre bütün üyelerin toplanacağı bir Genel Kurul, beş tanesi daimi olacak ve diğer altısı her iki yılda bir seçilecek olan üyelerden oluşacak olan güvenlik Konseyi, Uluslararası Adalet Divanı ve Sekreterlik birimlerinin oluşturulması öneride yer almıştır. Bütün bunlardan amaçlanan ise uluslararası güvenliği sağlamak, olası savaşları engellemek ve silahsızlanma için işbirliğine girmek şeklinde tanımlanabilir. Bu planın önemli bir yönü ise Güvenlik Konseyi'nin istediğinde üye devletlerin asker yollayarak oluşturulacak silahlı güçlerle barışın sağlanmasına çalışılacaktı. O güne kadar barışın sağlanması konusunda birçok antlaşmaya atıflar yapılmış ve diplomatik çabalara girilmişti. Ancak bu amaca hizmet edecek bir silahlı kuvvetler oluşturulması ilk defa önerilmişti.

Bundan sonra önemli bir problem olarak görülen Güvenlik Konseyi'ndeki oylama prosedürü ise Yalta'da toplanan Roosevelt, Churchill ve Stalin tarafından karara bağlanmış ve 11 Şubat 1945 tarihinde bir bildiriyle duyurulmuştur. Bu bildiriyle San Francisco Konferansı işaret edilerek, Birleşmiş Milletler Şartı'nın onaylanacağı bildirilmiştir.²⁵

25 Nisan 1945 tarihinde başlayan San Francisco görüşmeleri, aslında sonradan çıkması muhtemel birçok problemin de habercisiydi. Elli ülkenin katıldığı bu konferansta hazırlanacak olan Şart'ın üçte iki çoğunluğun kabulü gerekliliği vardı. Bu Şart'ın öncesinde 44 ülkenin hukukçuları bir araya gelerek bir taslak hazırlamıştır. Bu hazırlanan taslak üzerinde devam eden tartışmalar öyle bir noktaya gelmiştir ki bir ara toplantının iptal edileceği fikri oluşmaya başlamıştı. En çok tartışılan konuların başında da bölgesel organizasyonların durumu gelmekteydi. Diğer önemli bir tartışma ise vetolar konusunda yaşanmıştır. Veto hakkı verilen beş devletin gelecekteki tutumlarına karşı tedirgin olan diğer devletler ise konferansı bitirme noktasına bile gelmişlerdir. Ancak diplomatik ataklarla bunları geri kazanan büyük devletler, durumu herkese kabul ettirmeyi de başarmış olmaktadır. Bu beş devlet, kendilerini kabul ettirirken özellikle geleceğin dünyasında barışı korumayı kendi sorumluluklarına aldıklarını da ifade etmekteydiler. Ayrıca o günün ağır şartlarındaki korku havasını da çok iyi kullandıkları anlaşılmaktadır. Çünkü o sıralar bütün devletlerin en çok korktuğu durum savaş, açlık ve halklardaki tedirginliğin devam edecek olmasıydı.

²⁵http://www.un.org/en/aboutun/history/dumbarton_yalta.shtml

25 Haziran 1945 tarihli son oturumda en son taslağın uzun süren müzakerelerden sonra kabul edilmesi noktasına gelindiğinde olayı bir manifestoya dönüştürürcesine el kaldırma yöntemiyle değil de herkesin ayağa kalkarak oy vermesi istenmiş ve oybirliğiyle kabul edilmiştir.²⁶

Çizilen tabloya bakıldığında Birleşmiş Milletler Şartı'nın veto hakkına sahip devletler tarafından zorla imzalatıldığı ve mevcut konjonktürün gerekleri ölçüsünde ve birçok katılımcının da memnuniyetsizliğiyle imzalandığı gibi bir hissiyat uyandırmaktadır.

Birleşmiş Milletler Şartı

Bu Şart, 19 bölüm ve 111 maddeden müteşekkil olup, ilk bölüm amaçlar ve prensiplere ayrılmıştır. Amaç olarak ise dünya barışının sağlanması, bunun için gerekli önlemlerin alınması, barışa yönelik tehditlerin engellenmesi, saldırı ve barış halini ihlal durumlarının bastırılması, bunu yaparken de uluslararası hukuka uygunluğun gözetilmesi zikredilmiştir. Ayrıca eşit haklar ve ulusların kendi kendini yönetmesi ilkesi doğrultusunda dostça ilişkileri sağlamak ve barışın devamı için gerekli tedbirleri almak ve bunu başarmak içinde uluslararası işbirliğinin yolunu açmak BM'nin amaçları arasında sayılmıştır²⁷.

Bu şekilde kurulmuş olan Birleşmiş Milletler, uluslararası toplumun oluşması yönünde önemli bir adım sayılabilir. Barışı sağlamak için ortaya konulan kurallar Atlantik Bildirgesi'nde olduğu gibi, hem gerçekçi bir gözle ele alınmış hem de uluslararası toplumun bir gereği olan işbirliği ve ortak ahlaki ve hukuki kuralların oluşmasına yönelik bir adım olmuştur.

Ancak Birleşmiş Milletler bünyesinde kurulan Güvenlik Konseyi, beş daimi üyeden oluşmuş ve her birinin veto hakkı olmuştur. Bu da uluslararası alanda Birleşmiş Milletler'in bağlayıcılık yönünü önemli ölçüde törpülemiştir. Çünkü bu beş daimi üyeden biri alınabilecek kararlara muhalefet ettiği zaman bir kararın çıkması mümkün değildi. Ancak yine de uluslararası toplumu düzenlemek ve ileride onun daha etkin çalışmasına zemin hazırlamak noktasında önemli bir adım da sayılabilir. Bunun için Güvenlik Konseyinin görevlerine bakmakta fayda vardır:

- a) Uluslararası barış ve güvenliğin devamı için çalışmak,

²⁶http://www.un.org/en/aboutun/history/sanfrancisco_conference.shtml

²⁷<http://www.un.org/en/documents/charter/index.shtml>

- b) Barışı tehdit eden anlaşmazlıkları soruşturmak,
- c) Silahlanma ve bunu düzenleyen kuruluşlar konusunda planlama yapmak,
- d) Saldırganlıkları engellemek adına yaptırımında bulunmak,
- e) Barışın tehdit edilmesi durumunda askeri tedbirler almak,
- f) Genel Kurula alınacak yeni üyeleri tavsiye etmek,
- g) Genel Sekreterin seçilmesi için Genel Kurula tavsiyede bulunmak
- h) Uluslararası Adalet Divanına hâkim seçimini sağlamak.

Bu görevler uluslararası toplumun oluşmasında önemli fonksiyonlar icra edeceği fikrini oluşturmuş ve bir ideal arayışını işaret etmiş olsa da, bununla yükümlü olan devletlerin sadece bu beş devletle sınırlı kalması gelecek problemlerin de habercisi olarak sayılabilir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki uluslararası toplumda bu görevleri o gün için yerine getirebilecek, aynı zamanda hukuki, askeri ve ekonomik altyapısının da müsait olduğu çok sayıda devlet bulunmamaktaydı.

Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Sisteme Etkileri

Belçika'ya I. Dünya Savaşı sonunda sömürge olarak bırakılan Ruanda, BM'nin etkinliğine önemli bir örnek teşkil etmektedir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra bağımsızlığını kazanmış olan Ruanda'da Hutu Kabilesi iktidara gelmiş ve Tutsilere karşı saldırgan politikalar izlemiştir. Bu düşmanlığın sebebi ise Belçika'nın sömürge müddetince ülke nüfusunun % 10'unu teşkil eden Tutsilere birçok ayrıcalıklar vermesiydi. Tabii ki ortaya çıkan tabloda Belçika'nın bu ülkeye kaynak kullanımını ve yönetmeyi öğretmemesi de önemli bir sebebi teşkil etmiştir. Daha sonra 1994 yılında Hutular aynı şekilde büyük katliamlar gerçekleştirmiş ve bunu yaparken de birkaç yıl Tutsileri ve ılımlı Hutuları fişlemeye başlamışlardı.²⁸ Bu katliamların önlenmesine yönelik birçok rapor BM yetkilileri tarafından hazırlanmış olmasına rağmen, BM bu belirtilenlerin çok gerisinde kalmıştır.²⁹

²⁸H. M.Hintjens, (1999).Explainingthe 1994 Genocide in Rwanda, TheJournal of Modern AfricanStudies, issue 32, Cambridge UniversityPress, UK, s. 246.

²⁹M. W.Doyle, N. Sambanis, (2010). MakingWarandBuildingPeace: United Nations Peace Operations, Princeton UniversityPress, Princeton, s. 289.

Yugoslavya'nın 1990 tarihinden itibaren dağılma sürecine girmesiyle beraber bağımsızlık isteyen Bosna-Hersek, 1992 tarihinde ABD ve AT tarafından tanınmış, bunun üzerine Sırlar, Bosna-Hersek'ten bağımsızlık isteklerini geri çekmelerini istemiştir. Ancak bu talep kabul görmeyince büyük Sırbistan hayali ile Sırlar saldırılar başlatmıştır.³⁰ Burada mülteci durumuna düşenler için BM, güvenli bölgelere taşıma planını gündeme getirmiş, ancak bu plan başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ayrıca Sırlar BM askerlerini de esir alarak pazarlık için kullanmışlardır. Bunun üzerine NATO olaya müdahale ederek Sırları barışa zorlamıştır.

Filistin sorunu BM'nin etkinliği ile ilgili önemli ölçüde fikir verecek boyuttadır. İngiltere'nin bölgedeki sömürgelerini BM'ye devretmesinin ardından Kudüs'ü üçe bölüp bir kısmına da kendisi hükmedecek şekilde planlar yapan BM, sonrasında ABD'nin İsrail yanlısı tutumuyla beraber hiçbir etkinlik gösterememiş, hatta İsrail devletini Filistin toprakları üzerinde kurmuşlardır.³¹ Sonrasında İsrail, BM kararlarını tanımamış ve alınabilecek bütün kararları da ABD veto edince mesele bir sarmal içinde bugünlere gelmiştir.³²

Irak konusunda da etkinliğinin çok az olduğu ve sadece ABD'nin istekleri doğrultusunda ambargolar koyabildiği de gözlerden kaçmamıştır.³³ 2010 yılı itibariyle Tunus'ta başlayıp birçok Orta Doğu ülkesine yayılan Arap Baharı kapsamındaki olayların, Suriye'ye de sıçramasıyla BM'nin etki gücü bir kez daha burada ortaya çıkmıştır. BM, 4 Ekim 2011 tarihinde Suriye rejimi için halkına karşı giriştiği eylemler dolayısıyla Genel Kurul'da kınama kararı çıkarmak istenmiş, ancak Rusya ve Çin'in vetosuyla rafa kaldırılmıştır.³⁴ Sonrasında ise Güvenlik Konseyi daimi üyelerinden ABD ve Rusya'nın bir nevi bilek güreşine dönen meselede BM hiçbir etkinlik gösterememiş, sadece taraf olan büyük devletler kendi politikalarını uygulamışlardır.³⁵

³⁰M. İ. Yapıcı, (2007). Bosna Hersek'te Gerçekleştirilen Askeri Müdahalenin Uluslararası Hukuktaki Yeri, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 2, No: 8, s. 2-4.

³¹A. Balci, İsrail Sorunu: Ortadoğu'nun Gordion Düğümü, <https://sabis.sakarya.edu.tr/dosyalar/alibalci/file/alibalci/israilfilistin.pdf>

³²Terry Rempel, (1997). "TheSignificance of Israel'sPartialAnnexation of East Jerusalem", TheMiddle East Journal, Volume: 51, Number: 4, s. 522-523.

³³<http://www.foreignpolicy.org.tr/arkaplan/agustos03/tr/aykonu.htm>

³⁴<http://www.dw.de/suriyeye-k%C4%B1nama/a-15747386-1>

³⁵<http://tr.euronews.com/tag/bm-guvenlik-konseyi-nin/>

Sonuç

Uluslararası ilişkilerde anarşi kavramının devletler-üstü bir mekanizmanın uluslararası alanda kurulamaması sonucunda ortaya çıkan durum olarak ifade edildiği yukarıda belirtilmişti. Bu bağlamda bu ilişkilerin tarih içinde önemli badirelerden geçerek bir olgunlaşma süreci içine girdiği de söylenebilir. Devletlerin kendi içinde her ne kadar bazı ahlaki ve hukuki kuralları olsa da aynı durumu uluslararası ilişkiler için ifade etmek çok olanaklı görünmemekteydi. Tarihi serüveni içerisinde uluslararası ilişkileri farklı şekilde tanımlayan ve kavramsallaştıran fikir akımları ortaya çıkmıştır. Bu fikir akımlarının amaçlarından biri de mevcut kaotik düzeni bir şablona oturtmak şeklinde tanımlanabilir. Yirminci yüzyıla gelindiğinde ise insanlık içinde oluşmuş ortak kültürün bütün devletleri bağlayacak ortak bir hukuki düzene doğru insanlığı yönlendirdiği söylenebilir. Bu bağlamda devletler üzerinde bir otorite oluşturacak ve barışı sağlayacak Cemiyeti Akvam gibi bir kuruluş birinci dünya savaşı sonrası belli idealler çevresinde var edilmeye çalışılmıştır. Ancak bunun başarısızlığı ve yeni bir Dünya Savaşı'nın ortaya çıkması, gelişmekte olan uluslararası toplumu bir kere daha düşünmeye sevk etmiştir. Bu noktada barışı ve düzeni sağlayacak ve bütün devletlerin ortak çıkarlarına hizmet edecek Birleşmiş Milletler fikri ortaya atılmış ve hayata geçirilmeye çalışılmıştır.

Bunun yanında uluslararası toplumu anlamaya çalışan fikir akımları içerisinde en gelişmiş olarak sayılabilecek ve eklektik bir duruşu olan İngiliz Okulu, İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşmaya başlamıştır. Bu okulun uluslararası ilişkileri anlamlandırma çabasında dört önemli kavram ön plana çıkmaktadır. Bunlardan birincisi uluslararası ilişkiler içerisinde en önemli oyuncuların devletler olduğu gerçeğidir. İkincisi ise eğer uluslararası sistemde birbirine etki eden ve birbirinin karılarını değiştirebilen en az iki devlet varsa burada uluslararası bir toplum oluşmuştur. Üçüncüsü ise uluslararası ilişkilerin anarşik bir yapıda olduğunu ifade etmeleridir. Son olarak, devletler bir uluslararası toplum içerisinde var olurlar ve yerine göre kendilerini çevreleyen ve uluslararası toplumun oluşturduğu kurallar çerçevesinde kendilerini sınırlandırır.

Bu ölçüler içerisinde Birleşmiş Milletler'e bakıldığında egemen unsurun devletler olduğu göze çarpmaktadır. Birleşmiş Milletler içindeki devletler, bir noktaya kadar birbirlerini etkileyebilmekte ve diğerinin kararına etki edebilmektedir. Ancak her ne kadar bir sistem kurulmaya çalışılsa bile

uluslararası ilişkilerde mutlak bir otoritenin olmaması neticesinde bir anarşik yapının varlığından söz etmek mümkündür.

Bu bağlamda Birleşmiş Milletler'in içinde bir yapı olan güvenlik konseyi, üyelerinden herhangi birinin alabileceği veto kararıyla ortak hareket etmeyi sekteye uğratacağı bir durum ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler uluslar-üstü mutlak otorite sağlayamamış ve anarşik sistem yine devam etmiştir.

Ancak idealize edilen uluslararası toplumun gelinen nokta itibariyle tümüyle etkisiz olduğunu söylemek de mümkün görünmemektedir. Birleşmiş Milletler'in kurulması aşamasında gerek Atlantik Bildirgesi gerekse Birleşmiş Milletler Şartı bütün ulusları bağlayacak bir barış ortamının hazırlanması için birtakım kurallar koymuş ve başka devletleri bu kurallara riayet etmeye çağırmıştır. Bu da uluslararası toplumun ideal görülen ölçülerde olaylara müdahale edemese de belirli şekilde mesafe aldığını göstermektedir. Sonuç olarak Birleşmiş Milletler, bekleneni veremese de etkin bir uluslararası toplumun oluşması noktasında bir kilometre taşı olarak değerlendirilebilir.

Conclusion

As stated above, anarchy is the result of a situation in which no supra-state mechanisms are founded in international relations. On the other hand the efforts to establish such kind of mechanisms are on the way and in a process of maturing from a historic perspective. While states, internally, have legitimacy and ethics to use power to produce hierarchy and order, there are no such norms in international arena. Throughout history, many ideological approaches have emerged to define and conceptualize international relations. The aim of these approaches could also be identified as defining the current chaotic circumstance. In addition to this, it is possible to say that the common culture which has been formed during human history may lead a supra-national law or authority binding every nation. Following WWI, League of Nations was founded in the framework of certain ideals. But the outbreak of WWII forced developing world to rethink about the issue. The idea of the United Nations came into existence resulting from the thoughts that international peace and order may have been possible to serve each state's interests.

Moreover, among all of the ideological approaches to understand international community, the English school which was accepted as the most developed and eclectic began to appear in international relations after WWII.

Four main concepts of this school come into prominence. The first one is that the states are the real actors in international arena. The second is if there are two states to affect each other or each other's decisions, this means an international community is formed. The next one is that there is anarchy in international relations. Finally, states continue their lives in a surrounding international community, and they are constrained by the rules formed by that community.

From that perspective, sovereign actors represented at the UN are states. The member states could affect each other and each other's decisions to some extent. Even if there are efforts to establish an international system, still, the absence of absolute authority in international relations results in anarchic structure.

As one of the main bodies of the UN, Security Council may not function effectively or jointly due to the veto power of the permanent members (P5). Therefore, the UN failed to construct an authority to dissipate anarchy.

On the other hand, it is not possible to say that the international community is totally ineffective. Both Atlantic Declaration and the UN Charter set rules and called for all nations to develop international peace. This shows even if the international community steps in international affairs unsatisfactorily, a long distance has been covered. As a result, The UN might be seen as a mile stone for formation of international community.

Kaynaklar

Akyol, Taha, (2008). Ama Hangi Atatürk, Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık, İstanbul.

Armaoğlu, Fahir, (2007). 20. Yüzyıl siyasi Tarihi, Alkım Yayınevi, İstanbul.

Balcı, A. İsrail Sorunu: Ortadoğu'nun Gordion Düğümü,
<https://sabis.sakarya.edu.tr/dosyalar/alibalci/file/alibalci/israilfilistin.pdf>

Bull, Hedley, (2002). The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics. Palgrave Publishing. Printed in China.

Devlen, Balkan, Özdamar, Özgür, (2010). "Uluslararası İlişkilerde İngiliz Okulu Kuramı: Kökenleri, Kavramları ve Tartışmaları", Uluslararası İlişkiler, Cilt 7, Sayı 25.

Anarşik Düzendan Uluslararası Topluma Doğru Yol Alan Dünyada Birleşmiş
Milletlerin Rolü

Doyle, M. W, Sambanis, N., (2010). Making War and Building Peace: United Nations Peace Operations, Princeton University Press, Princeton.

Hasgüler, Mehmet, Uludağ, Mehmet B., (2012). Devletlerarası ve Hükümetler Dışı Uluslararası Örgütler, Alfa Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.

Hintjens, H. M., (1999). Explaining the 1994 Genocide in Rwanda, The Journal of Modern African Studies, , issue 32, Cambridge University Press, UK.

Hurrell, Andrew, (2007). On Global Order: Power, Values and the Constitution of International Society. Oxford University Press. Printed in Great Britain.

Oran, Baskın, (2012). Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar, İletişim Yayınları, İstanbul.

Rempel, Terry, (1997). “The Significance of Israel’s Partial Annexation of East Jerusalem”, The Middle East Journal, Volume: 51, Number: 4.

Wendt, Alexander, (1999). Social Theory of International Politics, Cambridge, Cambridge University Press.

Yalvaç, Faruk, (2011). “Uluslararası İlişkiler Kuramında Anarşi Söylemi”, Uluslararası İlişkiler, Cilt 8,Sayı 29.

Yapıcı, M. İ., (2007). Bosna Hersek’te Gerçekleştirilen Askeri Müdahalenin Uluslararası Hukuktaki Yeri, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 2, No: 8.

<http://www.etymonline.com/index.php?term=anarchy>

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.543ac342956166.03255626

http://www.un.org/en/aboutun/history/dumbarton_yalta.shtml

http://www.un.org/en/aboutun/history/sanfrancisco_conference.shtml

<http://www.un.org/en/documents/charter/index.shtml>

<http://www.foreignpolicy.org.tr/arkaplan/agustos03/tr/aykonu.htm>

<http://www.dw.de/suriyeye-k%C4%B1nama/a-15747386-1>

<http://tr.euronews.com/tag/bm-guvenlik-konseyi-nin/>

